

~Wilhelm Stenhammar~

"Wat is een lied behalve gesproken melodie? De woorden zullen je de melodie geven, je moet er niet iets bij willen 'verzinnen', vervolgens groeit uit de melodie dan vanzelf de pianopartij. Zo staat dan de muziek geheel in dienst van het gedicht: verdiepend, verhelderend." W. S.

Karolina Hartmann - mezzosopraan

Florian Just - bariton

Maurice Lammerts van Buren - piano

N.N. - verteller

Een bijzonder programma rondom componist, pianist en dirigent Wilhelm Stenhammar (1871-1927) met twee zangers, een pianist en een verteller. In brieven, aantekeningen, recensies en uiteraard in muziek, wordt een beeld geschetst van het leven en werk van Stenhammar en het muzikleven in Zweden rond 1900.

Rond deze tijd brak een zeer interessante en dynamische tijd aan voor de Zweedse liedkunst. Om een indruk te geven van het muziek- en concertleven gedurende deze periode kan gezegd worden dat een concert zonder zang op het programma nagenoeg niet te vinden was. Liedrecitals waren ontzettend populair en altijd uitverkocht.

De buiten Zweden weinig bekende componist, dirigent en pianist Wilhelm Stenhammar verdient zeker meer aandacht. Hij was een rasmusicus en vakman die niet weg te denken is uit het Zweedse muzikleven. Zijn veelzijdigheid als musicus was indrukwekkend! Als solist, kamermusicus en liedbegeleider bleef Stenhammar het grootste deel van zijn leven zeer actief en succesvol. Zo was hij, amper twintig jaar oud, pianosolist bij de Zweedse première van Brahms eerste pianoconcert. Ook met de grote Scandinavische zangers uit die tijd gaf hij vele liedrecitals, vaak met eigen liederen en verder van zijn Scandinavische collega's, zoals bijvoorbeeld Nielsen, Grieg en Peterson-Berger, maar ook met liederen van de grootmeesters Schubert, Schumann en Brahms. Zijn idealistische overtuiging dat muziek iets is wat de menselijke geest verfijnder en rijker maakt en een oprecht verlangen om een breed publiek te bereiken, getuigen van een cultureel verantwoordelijkheidsgevoel.

Als componist was Stenhammar zijn leven lang op zoek naar de balans tussen het subjectieve, romantische en de klassieke vorm. Een verfijnde, intieme en zelfs ingetogen sfeer tekent vaak zijn (ruim honderd) liederen, niet zelden met een melancholische ondertoon, maar hij kent ook een diep dramatisch inzicht dat tot gepassioneerde uitingen leidt. De piano verheldert, ondersteunt, geeft de sfeer aan en illustreert bij vlagen. Het is ontroerend om te lezen in Stenhammar's brieven en geschriften over zijn verlangen naar puurheid en waarachtigheid, zowel in zijn componeren als in het leven zelf!

<https://www.youtube.com/watch?v=2njSPujfjXA>

Programma

Wilhelm Stenhammar (1871-1927)

I skogen (Gellerstedt)
Till en ros (Runeberg)

Fantasie op. 11 (pianosolo)

Du hade mig kär (von Heidenstam)
Gammal Nederländare (Bergman)

Positivvisa (Bergman)
Varför till ro så brått (von Heidenstam)
Lycklandsresan (Fröding)
Prins Aladin av lampan (Fröding)

Wilhelm Peterson-Berger (1867-1942)

Intet är som väntans tider (Karlfeldt)

W. Stenhammar

Fylgia (Fröding)

Vid fönstret (Bergman)
Månsken
Jungfru Blond och Jungfru Brunett

----- PAUZE -----

Ture Rangström (1884-1947)

Avskedet (Bergman)
Vingar i natten

W. Stenhammar

Melodi (Bergman)

T. Rangström

Melodi

Traditioneel volkslied

Förgäves uppå stigen (onbekend)

W. Peterson-Berger

När jag för mig själv (Nyblom)

Hugo Alfvén (1872-1960)

Gammalt kväde från Hälsingland (onbekend)

W. Stenhammar

Sensommarnätter (pianosolo)

Lutad mot gärdet (Runeberg)
Ingalill (Fröding)
I lönnens skymning (von Heidenstam)

Adagio (Bergman)

Minnesång (Karlfeld)